

PD-313 CV-19
M.A. Sanskrit (3rd Semester)
Examination, Dec.-2020
Paper-IV

Name/Title of Paper- Sahitya Sidhant-I
Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80
[Minimum Pass Marks : 29

नोट : दोनों खण्डों से निर्देशानुसार उत्तर दीजिए। प्रश्नों के अंक उनके दाहिनी ओर अंकित हैं।

Note : Answer from both the Sections as directed. The figures in the right-hand margin indicate marks.

खण्ड / Section-A

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः :-

1x10=10

- क. काव्यालंकार सूत्रवृत्तौ कति अधिकरणानि सन्ति?
- ख. काव्यालंकार सूत्रवृत्तेः प्रथमाधिकरणे कति अध्यायाः सन्ति?
- ग. वामनमतेन रीतयः कतिविधाः?
- घ. यमकालंकारस्य मम्मटोक्तं लक्षणं विलिख्यताम्।
- ङ. शब्दालंकारस्य श्लेषस्य कति भेदाः सन्ति?
- च. अनुप्रासः छेकावृत्तिगतः कतिधा भवति?
- छ. उपमानोपमेययोरभेदः कोडलङ्कारो मन्यते?
- ज. कस्मिन् अलंकारे बिम्बप्रतिबिम्बभावो भवति??
- झ. अखण्डेषु कारयेषु फलावचः कस्यालंकारस्य लक्षणम्?
- ञ. अपहनुतिरलंकारस्य लक्षणं लेख्यम्।

2. वामनमतेन काव्यप्रयोजनं लिख्यताम्—

2x5=10

- क. पांचालीरीतेः लक्षणं लिखतु।
- ख. अनुप्रासस्य लक्षणं सोदाहरणं लेखनीयम्।
- ग. उपमालंकारे रूपकालंकारे च भेदो वर्णनीयः।
- घ. अनन्वयस्य लक्षणं मम्मटोक्तं लिखन्तु।

खण्ड / Section-B

15x4=60

सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः—

3. वामनमतेन रीतिलक्षणं निर्दिश्य तस्या भेदानां नामानि सलक्षणं वर्णयन्तु।
अथवा

कानिचित् त्रीणि व्याख्येयानि—

- 1. काव्यं ग्राह्यमलङ्कारात्।
 - 2. स दोषगुणालङ्कार हानादानाम्याम्।
 - 3. पूर्वे शिष्याः विवेकित्वात्।
 - 4. न शास्त्रमद्रव्येष्वर्थवत्।
 - 5. न पुनरितरे स्तोकगुणत्वात्।
4. वक्रोक्तिरलंकारस्य लक्षणं सोदाहरणं लेखनीयम्।

अथवा

‘तच्चित्रं यत्र वर्णानां खड्गाद्याकृतिहेतुता’ इति मम्मटोक्तिं स्पष्टकुर्वता खड्गबन्धस्योदाहरणं विलिख्यताम्।

5. अतिशयोक्तिरलंकारस्य लक्षणं तद्भेदाश्च वर्णनीयाः।

अथवा

उपमायाः निदर्शनायाश्च लक्षणं सोदाहरणं लिखन्तु।

6. अर्थान्तरन्यासस्य लक्षणं विलिख्य उदाहरणद्वयं किमपि विलिख्यताम्।

अथवा

दीपकस्य विभावनायाश्च लक्षणम्! उदाहरणपुरस्सरं लेखनीयम्।